

תורה האור החיים הקדוש

חג הסוכות תשפ"ז

פניני הסידור על פי דברי רבינו

משה רבינו התגבר על טבעו והפכו לטובה

"וזאת הנבירה אשר ברח משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו" (דברים לא, א).
עוד נתבונן במאמר זה להעיד עליו כי כל התעצמו במדות הטובות הידועות לו לא היו אלא לצד יראתו מאתו, לא שהיה טבעו מסייע אל הדבר. באומרים ז"ל (יוסא כב ב) בשאלו באחת ועלתה לו וידו וגו', כי שאל היה מטבעו מזוג ולא חס ומהו לטעות, ולזה באחת ששנו יצתה ממנו המליכה, [כי] לפי טבעו משערים בני עיון שאם היה בטבעו של דוד אדמוני היה טושה ברוד עשר ידות. והן האיש משה יש מקום לחשוב שהיה עניו מטבעו והיה (כמלך) [מכלל] מטבעו, לזה העידה התורה עליו שכל התעצמותו ותגבורתו הדימוז תבנית 'איש' היה לצד 'האלהים' היה ראה, והוא אמרו 'איש האלהים'.

רבינו מפרש משמעות הלשון 'איש האלקים', שבא להורות לנו כי גודל מדותיו הטובות וענותנותו של משה רבינו לא באו אליו מחמת טבעו ותולדתו, ואף לא נסתיע להם מכח מזגו וטבעו, ורק מתוך יראת האלקים הגיע אל שלימות מהרת המידות.

ויסוד דבה"ק שמשוה רבינו היה קשה מטבעו, והיה צריך להתגבר על מידותיו, נמצא מפורש בילקוט שמעוני (במדבר רמז תשלט) וזה לשונו: 'כתיב והאיש משה עניו מאד, וכתיב והנה קמת תחת אבותיכם תרבות אנושים חטאים, הוי קשה היה אלא שהיה שולט בציור'.

וכן כתב בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' (סוף פר' כי תשא) בשם זקינו הבעל שם טוב הק' זי"ע: 'משה רבינו נולד בבחינת שילוח רשע גמור ויהיה לו כל המדות הרעות, אך שהוא היפך ושייבר כל המדות רעות, והשתדל רק להכניס עצמו במדות טובות'.

והוסף סמך לדברי הבעש"ט הק' זי"ע ממה שכתב האריז"ל (שער היחודים פרק יג ענף ד') שמש"ה במילואו בגימטריא מו"ת, וכשמתחיל אותו נעשה גימטריא האמ"ת. עיי"ש. דהיינו שנכלל במשה רבינו ע"ה בחינת האמ"ת שהוא הטוב המוחלט, ובחינת מו"ת שהוא הרע הגמור. וכאשר נולד משה היה מכוסה ונעלם הצד הטוב שלו, ורק אח"כ הוא נתגלה לכל.

ובספה"ק סידורו של שבת (ח"א שורש ו ענף ג עלה ד') הביא בשם האר"י הק' זי"ע (ליקוט תורה פרשת קרח, שער הפסוקים שם) שהשם 'משה' עולה בגימטריא שמו"ה, וגרמו בזה לש"ח נצוצות רעים שבגימטריא 'קרח', ועוד ל"ז נצוצות שבגימטריא 'הבל', ומשה רבינו תיקן את כולם ועשה מהם שמות קדושים¹.

וראה עוד בספה"ק 'אור פני משה' (פר' חוקת) שהביא מעשה מצייר אחד שצייר את דמות דיוקנו של משה רבינו ע"ה, וראה זאת מלך אחד והבחין בשרטוטי הפנים של משה שנוגד בתכלית המידות המגונות, ושאל על כך את משה, והשיב לו שאכן נולד במידות אלו אלא שתקן אותם והפכם אל הקדושה. עיי"ש באריכות².

1. כי ל' פעמים שם הוי"ה (260=), ועוד ד' פעמים שם אהי"ה (84=), עם הכולל בגימטריא 'משה' (345).

2. והובא מעשה זה בארוכה גם בספר 'תפארת ישראל' על המשניות סוף קידושין (יכין את), ובעוד ספרים. [הגם שיש שערערו על אמיתות המעשה מכח כמה קושיות, נאמנים עליו דברי המדקדקים שהעתיקו את המעשה וסמכו עליו]. אך יש לציין כי בדגל מחנה אפרים (שם) כתב שלאחר שהוריד משה את הלוחות וקין עור פניו, נשתנו ג"כ השרטוטים שבהם והראו על צד הטוב שבדבק בו.

ועיקר הענין שמשוה רבינו נולד בתכלית המדות הרעות וכבש אותם אל תכלית הטוב, הובא ג"כ בספה"ק 'קדושת לוי' פרשת תרומה, 'אך פרי תבואה' ריש פרשת תצוה, ובעוד ספרים [מלבד אלו שהובאו כאן למעלה]. ובספר 'תורת אבות' (פר' ראה) איתא שבעל יסוד"ע זי"ע ביאר על פי זה את מה שאמר משה לישראל 'דאה אנכ'.

פניני אור החיים

בש"ס בצלאל - רע"ג
הרה"ח רבי עשה שמואל
ב"ר בצלאל ז"ל

לקט מהספר 'מאור החיים' לתלמיד רבינו משמו

על פי ההלכה מספיק שיהיו שלושה דפנות לסוכה, והדופן השלישי מספיק שיהיה ברוחב טפח. ויש ללמוד מזה, כי הרי במקרה שיש שני דפנות והשלישית הוא טפח, זה נראה כצורת אות פ"א סופית "ף", וגם כשאדם פושט זרועו וכופף אותה הרי דומה צורתו לאות "ף", והרמז בזה הוא, שעד סוכות ימינו של הקב"ה היתה 'פשוטה' לקבל שבים, ועכשיו שחזרנו בתשובה, הקב"ה כופף ידיו כביכול לחבק אותנו כשאנחנו נכנסים לסוכה.

"סוד הסוכה הם פלאי פלאים, שהסוכה אינה מה שאתה רואה בעיניך שהם קנים והדם, אלא תיבת סוכה היא ממש שם ה' ואדנות".

האותיות ו' כ' [=26] שבאמצע תיבת סוכה, הן בגימטריא כמספר שם הוי"ה [26]. וגם האותיות ס' ה' - האות הראשונה והאחת האחרונה - הם כמספר שם אדנ"י.

"נתן לנו שבעה ימים של סוכות ושבעה ימים של פסח, ליזכות באלו הימים הרבה שכר לעולם הבא. ואמרו חכמינו שמאחר שעת הקיץ בא ויש חולאים רבים בסיבת החום, נתן לנו ה' שבעה ימי פסח שהם ימים טובים פנויים ממלאכה ללמוד בתורה, וילך לשמוע דברי תורה להראות הדרך הישרה שיבור לו האדם, וכמו כן שבעה ימי סוכות, ועם זכותם יצל האדם מן החולאים המקריים לבא בימות התמוז ובימות הגשמים. ולא כאותם שמאבדים זמנם באלו הימים לשחוק ב'קרטין' [-קלפים] או דבר אחר, או להם ואוי לנפשם".

ארבעת המינים מכוונים כנגד אברי האדם, האתרוג - כנגד הראש, הלולב - כנגד הברית מילה, ג' הדסים - שנים מהם כנגד שתי הידיים והשלישי כנגד כל הגוף, והערבה - כנגד שתי הרגליים, ולכן צוה השם יתברך לאגוד כולם יחדיו, שכולם יהיו יחדיו בשלום לעבוד את בוראנו.

הרמז בנענוע הלולב הוא שעושים 'הולכה והבאה', שאנחנו קודם כל פושטים ומקריבים ידינו לקבל שפע מאת הקדוש ברוך הוא, ואחר כך מוליכים ומביאים הלולב - לרמז שאנו קיבלנו השפע בחסדו יתברך שמו.

החיבור שלך לרבינו 'אור החיים' הקדוש זי"ע והפצת תורתו הק'

- שיעורים יומיים קצרים וברורים בספה"ק אור החיים באידיש ובעברית
- הדפסת וחלוקת ספרי האור החיים הק' המסוגלים לשמירה והצלחה
- תפילות והזכרת שמות בציון רבינו הק' ע"י ראש המכון בכל שבוע
- הוצאת והפצת גליון שבועי במשנת רבינו הקדוש לזיכוי הרבים
- כולל להוראה "כנסת ישראל", כשמו ובדרכו של ישיבת רבינו הק'
- כולל 'ליל שישי' ללימוד ספה"ק 'אור החיים' על הפרשה

לפרטים והשתתפות במפעלות הקדוש בקו מורשת אור החיים: 0733713620

קיום מצות סוכה באכילת כזית מזונות בליל ראשון

(סי' כ"ח). [ויעו"ש חידוש בשו"ת זרע אמת", דגם סעודת שבת יוצאים ידי"ח במיני מזונות, אמנם בשו"ע הרב חולק ע"ז, כיון דבסעודת שבת בעינן עונג].

ונבוא בס"ד לבאר ולהוכיח שיטת רבינו הק' ודעימיה דיוצאים בזה ידי"ח, ומברך המוציא, ודלא כהמשנ"ב דפסק להלכה דאין יוצאים ידי"ח.

א. הלא מצינו דיוצא ידי"ח בליל סוכות בשיעור כזית פת, ולכאורה, הרי שיעור אכילת עראי הפטורה מסוכה כשהוא עד כביצה וכמבואר בגמ' ובשו"ע, וא"כ האין יוצא ידי"ח בשיעור כזית. אלא הביאור הוא דהמצוה משויא ליה כאכילה, וא"כ על זה הדרך אפשר לומר דהמצוה משויא ליה כאכילת קבע מהמזונות דאז בודאי דמברך ע"ז המוציא.

ו"בשערי תשובה" (סי' תרל"ט אות ג') הביא דברי החיד"א במחז"ב הנ"ל, והעיר ע"ז דלכאורה י"ל דהחיוב משוי ליה קבע וכנ"ל, וכתב דיש לחלק ביניהם, דהיכא דאוכל פת גמור אלא דחסר רק בשיעורו דהוא פחות מכביצה, אז מהני המצוה והחיוב דליל הראשון למישוי ליה קבע, [כיון דשיעור כביצה ענינו דאז יש לזה חשיבות, ומכח המצוה יש לו חשיבות בפחות מכך]. משא"כ כשהחסרון הוא במהות המאכל שאינו 'לחם ופת', לא מהני חיוב סוכה דלילה הראשונה למישוי קבע ללחם זה, כיון שאין דרך לאכול לחם כזה לקבע, עכ"ד בתוספת הסבר.

ב. הרי פת הבאה בכיסנין נקראת לחם מן התורה, דהרי חייבת בחלה ושם כתיב 'חלת לחמי', וכשקובע סעודתו ע"ז הוא חייב לברך שלוש ברכות מה"ת, ומה שאין מברכים המוציא וברהמ"ז בכזית, הטעם הוא כשמ"כ הב"י בסי' קס"ח, דלא תקנו חז"ל לברך המוציא ושלש ברכות בכזית אלא על לחם שדרך בנ"א לקבוע עליו סעודה והוא עיקר אכילתו, ולא פהב"כ שעיקרו אכילתו עראי. והוא הערה עצומה לכאורה, דלענין חלה הוי לחם גמור מה"ת, ולענין מצה וסוכה לא יהא מה"ת, ומוכח כדעת מרן האוה"ח ודעימיה - דאכן יוצאים בזה ידי"ח אכילת מצה בליל פסח וחיוב אכילה בסוכה.

בספה"ק ראשון לציון (ברכות לח, א) כתב רבינו לחדש, דהאוכל כזית מפת הבאה בכיסנין בליל פסח, מברך עליו 'המוציא' ויוצא בזה ידי חובת אכילת מצה. והוכיח כן מהסתירה בסוגיית הגמ' שם, דפת שנאפית בקרקע ולא בתנור, דמברכים עליה 'בורא מיני מזונות', ויוצא בה ידי חובתו בפסח, ואילו לעיל שם (לז, ב) מבואר דפת שאין מברכין עליה 'המוציא' אין יוצאים בו ידי"ח אכילת מצה.

ומיישב רבינו: ויש לומר, דשאני כזית מצה בליל פסח דחשיב והו"ל כקבע דמברך המוציא, ודרך של ישראל לקבוע אכזית מצה, דאחשבה להאי קרא וכו', ומברך המוציא הגם דלא בעי למיכל אלא כזית של מצה, דמצותה קובעת לה סעודה. עכ"ל"ק.

והחיד"א בשו"ת יוסף אומץ (סי' מ"ח) הביא דברי רבינו, והוסיף דלפי"ז הוא הדין בחג הסוכות אם אכל כזית פת הבאה בכיסנין מברך המוציא וברכת המזון ויוצא ידי חובתו, דכיון דלפינן חיוב אכילת כזית בליל סוכות בגז"ש ט"ו ט"ז מחג המצות, א"כ כמו דאמרין בחג המצות דמהמצוה מחשיב האכילה ומשוי לה קבע, ה"נ לענין אכילה דחג הסוכות יעו"ש.

אמנם החיד"א גופיה חולק ע"ז גם לענין ליל פסח, וס"ל דרק אם אוכל מזונות בשיעור קביעות סעודה אז יוצא ידי"ח דליל פסח וסוכות יעו"ש. ועיין גם בספרו "מחזיק ברכה" (סי' תרל"ט) דנסתפק בזה לגבי ליל סוכות אפילו באופן שקובע סעודה.

והמשנ"ב (שם) הביא דבריו, וכתב לדינא דאינו יוצא ב'פת כיסנין' אלא בעינן לחם גמור. אמנם במנחת חינוך (מצוה י') וכ"ה בדגול מרבבה (כת"י שו"ע אור"ח סי' קס"ז, שו"ע מכו"י) כתבו מדנפשייהו ככל דברי רבינו, מכח הראיות הנ"ל.

ומצינו שיטה הממוצעת שהסכימו לה רוב האחרונים - דיוצא ידי"ח בכזית פהב"כ בליל פסח וסוכות, ומ"מ מברך עליו בורא מיני מזונות ואעפ"כ יוצא ידי"ח. עיין בסי' קס"ז - בשו"ע הרב, וברעק"א, ובאבן העוזר, ובפרי מגדים, ובמגן גבורים, וכ"כ בשו"ת זרע אמת

"פלאי החיים"

חידות נפלאות בעניניו של האור החיים הקדוש

ניגון נעל ידי העשפיע, הרה"ג דוד מנחם שווארץ שליט"א, ענ"ס יד העשפיע, וז"ר ענ"ס פלאי התורה

להזמנת דרושות מהמשיע שליט"א: 0527156981

חידוד א'

באיזה סברא מבאר רבינו את ההוי אמינא של התורה כהנים (פרק י"א) שבחג הסוכות צריך לאכול מצה כמו בפסח, ובחג הפסח צריך לישיב בסוכה כמו בסוכות?

מקור לתשובה: אור החיים הק' פרשת מצורע עה"פ והזהר על המטהר מן הצרעת וכו', ועיין עוד במשנה למלך הל' חמץ ומצה פ"ו ה"א.

חידוד ב'

במילת קהלת שקוראים בחג הסוכות כתוב 'ולשמחה מה זה עושה' (פרק ב', פסוק ב'), ורבינו מבאר בפרשת וזאת הברכה עה"פ ולזבולון אמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך - דהכוונה דאין לשמוח בענייני עולם הזה. ורש"י בקהלת (שם) מפרש הטעם - כי סופה תוגה. איך יתכן שכן אפשר לשמוח גם בענייני עולם הזה?

מקור לתשובה: אור החיים הק' פרשת וזאת הברכה עה"פ ולזבולון אמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך, ועיין עוד בדברי יחזקאל עה"ת שם

חידות לפרשת וזאת הברכה ושמחת תורה

חידוד א'

מהיכן לומד רבינו, שאף שעם ישראל סיבבו שמשה רבינו ימות ולא יכנס לארץ ישראל, מלבד שלא היה לו בלבו טינא עליהם, הם גם היו קרובים ואהובים בלבו?

מקור לתשובה: אור החיים הק' בפרשת השבוע עה"פ וזאת הברכה אשר בך משה איש האלוקים את בני ישראל לפני מות.

חידוד ב'

בדרך כלל אדם שיוצא לסחורה, אינו יכול לדעת מתחילה אם יצליח או לא. איך יתכן, שאדם כן יכול לדעת מתחילה שבדואי הוא הולך להצליח בסחרותו?

מקור לתשובה: אור החיים הק' בפרשת השבוע עה"פ ולזבולון אמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך.

בין כל המשיבים תשובה נכונה לאחת החידות, בפסק 15388556981 או בדוא"ל מכון 'מבאר הפלאות' q222678@gmail.com יוגרלו:

2 זכויות בסך 100 ₪

2 זכויות בסך 50 ₪

2 זכויות על סט "כל הכתוב לחיים" מספרי המכון למורשת אור החיים הקדוש.

שימו לב: על כל תשובה נוספת נכנסים להגרלה פעם נוסף.

הודעה משמחת - כדי להוקיר את המשיבים לחידות במשנתו של האור החיים הקדוש, יתקיים "כל שבוע" הגרלה נפרדת על:

2 זכויות בסך 100 ₪. + 2 זכויות בסך 50 ₪. + 2 זכויות על סט מפואר מספרי המכון למורשת אור החיים הקדוש.

נא לכתוב את התשובות בכתב ברור וקריא, ולציין שם, וכתובת מגורים, ומספר טלפון לחזרה.

התשובות ושמות הזוכים של החידות לכל חודש תשרי, יתפרסם בס"ד בחודש חשוון הבעל"ט.

שער התורה

פרק ב • אין סגולה כתורה כח ומעלת התורה וסגולתה

והוא זוכה לקבל פני שכינה ממש (יח).

ע"י התורה מתעלה האדם יותר ממלאכים:

יג. באמצעות התורה יגדל ויתעלה האדם עד אין קץ, ויתרומם כל כך עד שתהיה מעלתו גדולה, יותר מקדושת ומעלת מלאכי עליון וכל פמליא של מעלה (יט), עד כדי שיזכה שהשי"ת ידבר עמו (כ).

• יכרעו ויפולו •

ע"י התורה מבררים כל הניצוצות:

יד. תכלית עסק התורה הוא לברר ניצוצי הקדושה, לתקנם ולהעלותם אל שורשם, כי אין לך דבר שיכול להעלות ולברר את הניצוצות כמו עסק התורה (כא).

ע"י התורה מכניעים את כח הסט"א:

טו. ועל ידי עסק התורה וקיום המצוות, מכניעים את כוחות הטומאה, ומשמידים את כח הסט"א, למגרו כליל, וממילא על ידי זה מתעלית השכינה הקדושה לעילא (כב) [ג].

• ותשחק ליום אחרון •

התורה מאירה את הדרך לנשמת האדם:

טז. הנה הדרכים בהם צריכה הנשמה לעבור בעת הסתלקותה מן העולם, הוא דרך חושך וצלמות, אבל מי שיש בידו תורה, אזי התורה מאירה לפניו את דרכיו ונתיבותיו (כג).

העוסק בתורה אין שולט בו רימה:

יז. העוסק בתורה, אזי גם לאחר הסתלקותו מן העולם, גופו מתקיים ואינו כלה, כי זכות התורה תגן עליו שלא תשלוט בו רוח הטומאה, ולא ישלוט בו רימה ותולעה (כד).

העוסק בתורה אין גיהנם שולט בו:

יח. התורה נמשלה לאש, בכך שהיא מצרפת את נפש האדם ומטהרת אותה, שלא תצטרך לרדת לשאול תחתיה, וממילא על ידי זה אין אור של גיהנם שולט בו, כי כח אש התורה גדול יותר מאש הגיהנם (כה).

מקור השפע

(יא) 'אור החיים' (ויקרא כו, ד): 'לפי מה שפירשתי בפסוק אם בחקתי תלכו... שעל ידי עסק התורה יהיה בטוח מיצרו, כי התורה מגנא ומצלא'.

(יב) 'אור החיים' (ויקרא כו, ד): '...בראתי לכם יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין, הרי כי אין תקוה לנצל מהיצר, על ידי עסק זולת התורה, וכשישאל מהתורה יטה אזנו ליצרו הרע'. וראה 'חפץ השם' (שבת קנב ע"ב) באורך.

(יג) 'אור החיים' (שמות ל, יט): '...ובאמצעות מה שילמדו בתורה, והיא מגנא ומכפרת עוון, ומרבה זכויות... ואפלו היו ביד האדם עברות רבות, זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם, כאלו הקריב כל הקרבנות המכפרים'.

(יד-טו) 'אור החיים' (ויקרא כו, ג): '...כי כל העוסק בתורה צדקתו עומדת לעד, וילך עמו צדקו על דרך אומרים (סוטה כ"א) כי עברה מכבה מצוה, ואין עברה מכבה תורה, לבטל זכותה של תורה, ויזכה ללכת בה בלכתו לעולם העליון'.

(טז) 'אור החיים' (ויקרא כו, ג): '...כי מין הבהמי אינו משתנה מגדר שבו נולד, מה שאין כן בני אדם ישתנו לצד מעשיהם, והולכים מגדר לגדר עליון... באמצעות עסק התורה, תהיה ההשגה הלו הולך ואור, ממדרגה שפלה למדרגה עליונה'.

(יז) 'אור החיים' (ויקרא כו, טו): '...כי צריך אור גדול לעיני כל ישראל, כדי שיוכלו להנות מזיו השכינה למעלה, והאדון באהבתו אותנו נתן לנו התורה שנקראת אור... כי כפי גדל אור שבעינים כפי המשג'.

(יח) 'חפץ השם' (ברכות סג ע"א): '...דכל היושב ועוסק בתורה שכינה שרויה עליו... דזוכה ומקבל פני שכינה, היינו בהארה גדולה שיהיה ממש זוכה לקבל פני שכינה ממש'.

צינור השפע

[ב] ראה מ"כ רבינו בהקדמת ספרו 'פרי תואר': 'הנה בשמים עדי שכל כונתי בחיבורינו אלא לקשט השכינה'. וכן כתב כמה פעמים בגוף הספר (סימן קה, ס"ק א): 'אמרתי אל לבי ללבן הלכה זו, כאשר תשיג ידי בעור הא-ל ית' ליחד שמו ולקשט הכלה בהלכה זו'.

פניני חפץ ה'

קדושת התורה

מפני רוב מעלתה, חס ושלום לא תהיה ביד מינים

הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה, רבי יוסי אומר, בחול קודר את האזכרות שבהן וגונון והשאר שורפן. אמר רבי טרפון, אקפח את בני שאם יבאו לידי שאני אשורף אותם ואת האזכרות שבהן, שאפילו אדם רודף אחריו להורגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית עבודה זרה ואין נכנס לבתיהן של אלו, שהללו מכירין וכופרין והללו אין מכירין וכופרין, ועליהן הכתוב אומר "ואחר הדלת והמזוזה שמת זכרוןך" (ישעיהו נז, ח). אמר רבי ישמעאל קל וחומר, ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה, ועליהם אמר דוד (תהלים קלט, כא-כב) "הלא משנאין ה' אשנא ובתקוממין אתקוטט, תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי".

ויש שונאים אחרים שהם קמים על ה' בתורתו, והם הכותבים ספרי התורה להלבישה שקם ואפרם אל אחר, ומכוונים באזכרות התורה לאשר ישר בדעתם ובעיניהם, ומתחזקים בה, לאלו תהיה 'תכלית השנאה' ואומרו (תהלים קלט, כב) 'לאויבים היו לי' הוא שאמר רבי ישמעאל שמטילין איבה וכו' בין ישראל לאביהם וכו', והאיבה הוא כי הקב"ה הוציא חמדה גנוזה, תורתו אשר בה היה משתעשע, ונתנה לישראל לקיימה ולכבדה, לא שתהיה ביד המינים לחללה ולטמאה חס ושלום, ואילו לא היה נותנה לישראל לא היתה באה ליד המינים להלביש את התורה מחגורת שק, ומה גם כשישראל אינם מקיימים את התורה דאיכא איבה ותחרות בין ישראל לאביהם שבשמים שניתנת התורה בעונות לרע ולא ח"ו (ולא) לטוב בר מינן, לזה תפוג תורה, אשר על כן אבד מאבדין את כל הנמצא כתוב מיד האנשים הרשעים, ואז לא תשונה אהבתו יתברך על ידי האומה הישראלית לעולם ועד.

שבת קטז, א

שבת קודש בהילל רבינו הק'

ההכנה לשבת גורמת שהנשמה יתירה תשכון בו

ותשוב עוד הנשמה ההוא [הקדושה העליונה של יעקב אבינו] באמצעות הכנת והצעת המזון, כהשבת נשמה יתירה בכל שבת ושבת באמצעות הכנת יום המקודש¹.

ויחי מז כח

להוסיף מחול על הקודש בערב שבת ובצאתו

מצאתי בשם החכם השלם כמוהר"ר חיים אבי עטר², על משנת (שבת לד, א) ספק תשכה ספק אינו חשכה אין מעשרין וכו'. קשה הכפל, דהיה לו לומר 'ספק חשכה' דוקא וממילא משמע שהוא ג'כ' ספק אינו חשכה, דבכלל מאתים מנה. והכונה על דרך מאמרם ז"ל שצריך להוסיף מחול על הקודש בשבת הן בכניסתו הן ביציאתו. ובזה יובן הכפל, 'ספק חשכה' קאי בערב שבת ו'ספק אינה חשכה' קאי על מוצאי שבת, ובא להזהיר התנא, שלעולם בערב שבת יהא מרגלא בפין לומר 'ספק חשכה' - אפילו עדיין השמש על הארץ, שבזה תבוא להוסיף מחול על הקודש. ובמוצאי שבת תהא רגיל לומר 'ספק חשכה' - אפילו שכבר שקעה השמש, שבזה גם כן תהיה זהיר להוסיף מחול על הקודש בין בכניסת שבת בין ביציאת שבת, ע"כ. ודברי פי חכם חן³.

חידושים ופשוטים על תנ"ך (כת"י) מרבי יוסף ב"ר יואל ביבאס

1. הפרש גדול בין המכין עצמו לשבת למי שאינו מכין

בספ"ק סדורו של שבת (שורש א ע"ג) מבאר, שאפילו שקדושת שבת שונה משאר ימים טובים, ששאר ימים טובים תלוי באתערותא דלתתא, משא "כ שבת, אעפ"כ יש הפרש גדול בין המכין עצמו לקדושת שבת למי שאינו מכין את עצמו, דכשמיגיע קדושת השבת על אדם שהוא פגום, הוא בורח ממנו כי אין לו איפה לחול, כלשון קדשו "אז בהאיר אור קדושת השבת בעולם בורח מנפשות אלו ולא אור נה עליהם כי אין מקום לישב על הכסא מזוהמת לכלוכי עונותיו". נמצא לפי דבריו דע"י ההכנה הראויה לשבת, יש מקום לנשמה יתירה לשרות בו כל השבת ואינה בורחת מיד כשמיגיעה. ואולי זהו כוונת רבינו "כהשבת נשמה יתירה בכל שבת ושבת" (דהיינו שתישאר עליו כל השבת) באמצעות הכנת יום המקודש⁴, הוא ע"י הכנה לשבת.

2. אגב, במקום אחר בחיבור זה מופיע מאמר נוסף בשם "מ"ח כמה"ר חיים אבי עטר נ"ו", ושם בהכרח הכוונה לרבי חיים בן-עטר הזקן זקינו של רבינו, שהרי לרבינו לא היו ילדים, וממה שבמאמר דנן מזכיר את רבי חיים בשינוי תואר, ולא מזכירו בתור חמיו, מסתבר שמאמר זה הוא מאת רבינו. [יצוין גם שבקונטרס "ארץ החיים" בסופו מובא מאמר זה בקיצור בשם רבינו, מתוך כת"י "פאת נב" לרבי ניסים גבאי. והנה כת"י כזה לא נודע לנו היום, רק ספר נדפס לרבי ניסים גבאי בשם זה, ושם לא מצאנו מובא מאמר זה].

3. וכן כתב בקצרה כפירוש זה בהגהות מלא הרוגים (שבת שם) עיי"ש שפלפל בזה. ובספר ילקוט חדש (לייטר, ברקולין תשט"ז) מביא כן מפי השמועה, בשם הגאון מוילנא והרה"ק מאוסטרובצא, ומוסיף, שבזה גם כן מתורץ מה שיש לדקדק, דלכאורה היה לו לומר בהיפך 'ספק אינו חשיכה ספק חשיכה', כי בבין השמשות היום הוא קודם הלילה, ולפי תירוץ הנ"ל אתי שפיר.

ספרי מכון "מורשת אור החיים הקדוש"

בראשות הרה"ג משה שווארץ שליט"א

זמירות לשבת קודש עטרת אור החיים
[גם בנוסח ע"מ]: מפני אור החיים על סדר הזמירות, ופרקים נרחבים על מנהגי ותולדות רבינו בענייני שבת קודש.

סידור עם פירושי אור החיים הק'
לחול ולשבת: נוסח ספרד - ב' כרכים, ונוסח עדות המזרח - בכרך אחד.

כתבי אור החיים הקדוש:
גליונות ואגרות מכתבי רבינו הק' ותלמידיו, עם ליקוטי שמיעות מכתבי תלמידיו רבינו.

כל הכתוב לחיים:
ילקוט אלפי ביאורים והערות מנדולי הדורות על ספר אור החיים הק' - ב' כרכים, עם מפתחות.

פרי תואר:
על יורה דעה - ח' כרכים (ספ"א - ספ"א - ספ"א), עם ביאורים והערות, ומדור "פסקי פרי תואר".

פניני ומסקי חפץ ה':
אוצר מפני אור החיים ומסקי חפץ ה', שנלקט מהספר הקדוש חפץ ה' על מסכתות חש"מ, עם ביאורים והוספות נבואים.

תהלים עטרת אור החיים:
אוצר מנינים ויסודות האור החיים משולבים בפרקי התהלים, עם מיתרות ומפתחות.

נר המערבי:
פרקי חיים ותולדות רבינו מעל אור החיים הק', עם מסמכים ונילוים נדפס, 700 עמ', מול מפתחות מורכבים.

שערי אור החיים:
ביאור רחב על הקדמת אור החיים, ומקובץ וכללים ללימוד ספד"ק אור החיים.

ראשון לציון:
על ש"ס, ג' ויורה דעה - ח' כרכים, עם ביאורים והערות, וכרך מיוחד "פסקי ראשון לציון".

להשיג בקו המורשת 0733713620, או בנדרים פלוס קופת 'מורשת אור החיים'.

או במייל: torat6398@gmail.com | הפצה: ש. פרנקל 0534153889

להצטרפות לקבלת הגליון, במייל המערכת: g0774904173@gmail.com